

Els darrers deu anys, Repsol ha causat divuit vessaments de petroli a la mar, segons els ecologistes.

Entre els vessaments i els beneficis

La implantació de Repsol a Tarragona l'any 1975 va portar l'enlairament de la indústria petroquímica a Tarragona. Avui la multinacional és el principal motor econòmic del complex petroquímic més gran del sud d'Europa i dóna feina directa a 1.800 persones i indirecta a 2.000 més. Amb tot, els vessaments de petroli a la mar continuen essent un problema.

Amb la benzina que s'hi obté durant un minut de producció, un turisme podria fer la volta al món 6.000 vegades. Amb l'electricitat que s'hi genera en tres minuts, una casa en tindria prou per a tot un any. Es tracta de la planta de Repsol de Tarragona, la instal·lació petroquímica més important que la multinacional té a tot l'estat espanyol, un conglomerat de tubs (n'hi ha 14 quilòmetres), tancs d'emmagatzematge, plantes d'embotellament i pantalans, que ocupen una superfície de més de 500 hectàrees, equivalent al nucli urbà de Tarragona. El gegant energètic s'estén sobre set termes municipals: la Poble de Mafumet, el Morell, Perafort, Constantí (tots aquests al polígon nord), Tarragona, Vila-seca i la Canonja (polígon sud). S'hi refinan 10 milions de tones de petroli l'any i s'hi obtenen 2,5 milions de tones de productes químics, ço és, el 48% de la producció catalana en el sector. Com apunta Albert Abelló, president de la Cambra de Comerç de Tarragona, "Repsol és una empresa estratègica per a les comarques de Tarragona, tant per la vinculació al territori com pel pes que té en l'economia, tant en el nombre d'ocupacions directes com indirectes que genera, com en l'impacte positiu que hi tenen les seves inversions".

L'oli de la història. La multinacional petrolera és el referent empresarial del complex petroquímic de Tarragona. I això tant per volum de producció i per capacitat tractora, com també per història. Sense Repsol, segurament avui el complex de Tarragona no seria el complex petroquímic més gran del sud d'Europa. La implantació de Repsol en aquestes comarques data de principi dels 70 i fou un de tants episodis on es va posar en evidència el menysteniment que el règim franquista va mostrar cap a l'economia catalana, tal com explica Francesc Cabana al llibre *La burgesia emprendora*. Els anys previs havien estat els del *desarrollismo* i l'incipient obertura a l'exterior. La modernització econòmica i la incorporació progressiva a la societat de consum requerien recursos energètics suficients per a atendre la demanda. Arribats a la dècada dels 60, a la península només hi havia dues refineries, l'una a Cartagena i l'altra a Puertollano. L'any 1962 el Ministeri d'Indústria espanyol

Refineria de Repsol a Tarragona.

va preveure la construcció d'una de nova a Tarragona. L'objectiu havia de ser, segons que reclamava la burgesia catalana, atendre el territori més dinàmic –des del punt de vista econòmic– de tot l'estat espanyol. Tanmateix, la refineria encara va haver d'esperar més de deu anys. Abans, entre el 1964 i el 1965, es concediren llicències per a l'obertura de refineries a la Corunya, Algesires, Huelva i Castelló de la Plana. Si no es concretava i s'autoritzava la instal·lació catalana era perquè, segons el ministeri, calia "procurar l'equilibri econòmic regional, tot fomentant la industrialització de les regions subdesenvolupades". No fou fins l'any 1971, quan ja s'havien engegat quatre refineries més, que el consell de ministres atengué la petició dels catalans i aprovà la construcció de les instal·lacions a Tarragona.

L'empresa pública encarregada fou Entasa (Empresa Nacional de Petróleo de Tarragona), en què tenia participacions el Banc Industrial de Catalunya. L'entitat, en què Banca Catalana mantenia un 15% de les accions, responia al desig d'un grup de burgesos de disposar d'un banc que promoguera la participació en empreses industrials i de serveis. La intervenció de Jordi Pujol, que aleshores era en la direcció, fou fonamental per a decidir que la refineria se situara a Tarragona, on des de la dècada dels 60 s'havien implantat empreses multinacionals del sector químic, com ara Basf o Bayern.

Les noves instal·lacions no trigaren a créixer, amb la incorporació d'Alcúdia,

Paular i Calatrava, tres plantes d'unes altres empreses que s'integraren en allò que després fou Repsol. Si bé l'activitat estrictament petrolera hi fou important, també ho va ser l'activitat química que s'hi va desenvolupar. Perquè, al costat de la refineria, s'hi van fer unitats d'extracció d'etilè, un producte bàsic per als derivats del plàstic. Tot plegat, va atraure la implantació de noves empreses i la consolidació d'algunes que ja hi eren però que s'engrandiren a recer de Repsol. Avui, al complex industrial de Tarragona hi ha 33 indústries químiques i petroquímiques, tres de centre combinat, una central tèrmica i tres centrals nuclears en funcionament. El 60% de l'activitat que registra el port de Tarragona correspon a la indústria petroquímica i, d'aquest 60%, entre un 60% i un 70% correspon a Repsol.

Sense notícies de l'Argentina.

La planta de Repsol dona feina a 1.800 persones directament i a 2.000 indirectament. "Cal tenir en compte que aquest sector es caracteritza per l'estabilitat", explica un portaveu oficial. L'activitat, doncs, és molt estable pel que respecta al petroli i només és més fluctuant amb relació als productes químics, perquè una part es destinen al plàstic. La secció química va notar la davallada de la venda de cotxes a l'estranger –que tenen components de plàstic– i de material de la llar a principi de la crisi, però la modificació en els processos de producció ha permès de salvar la situació. Pel que respecta a l'activitat petrolera, tot el ga-

soli es destina al mercat interior, mentre que una part de la gasolina s'exporta als Estats Units.

Repsol-Tarragona confia que l'expropiació d'YPF per part del govern argentí no els afectarà, segons que explica un portaveu oficial. Ara com ara, la planta tarragonina importa el 98% del petroli que refina. Els seus subministradors provenen de l'Orient Mitjà (34%), Rússia (38%), Àfrica (16%), Mèxic (4%)... "Quan hem tingut problemes ha estat duran els conflictes a Líbia. En canvi, allò que passi a l'Argentina no ens ha d'afectar forçosament", asseguren des de Repsol.

La quantitat de petroli que avui extrau Repsol de la costa tarragonina és mínima i a penes si aporta el 2% de tot el cru que es refina a terra. La multinacional té en funcionament la plataforma Casablanca –43 quilòmetres mar endins– d'on s'extrauen 2.000 barrils de petroli cada dia, aproximadament. Des de l'any 1982 ha produït 155 milions de barrils. L'empresa té previst d'explotar aviat dos nous pous, anomenats Lubina i Montanazo.

Tot plegat és vist amb preocupació pels grups ecologistes, que es queixen que Repsol ha provocat 18 vessaments a la mar aquests darrers deu anys. L'últim va tenir lloc el gener del 2011 i va originar la dispersió entre 125.000 i 196.000 litres de petroli a la mar. "Cal que es prenguin les mesures adequades perquè això no torni a passar, cal que es compleixin els paràmetres de seguretat ambiental", es lamenta Andreu Escolà, que és membre del Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes Catalans (GEPEC). "Nosaltres no som contraris a la indústria petroquímica, però sí a la manera com s'executen les coses", diu. Des de Repsol, admeten que els vessaments són un motiu de preocupació, però apunten que "en l'activitat industrial és quasi impossible el risc zero. Tenint en compte els volums de petroli que s'han mogut, els incidents han estat menors". Per a Escolà, hi ha un fet que va a favor de Repsol: la seua potència econòmica "fa que ni les institucions públiques ni tan sols la universitat s'atreveixin a criticar-ne la manera de fer".

Violeta Tena